

PS-VIII.431.6.2019.SBur

Gorzów Wlkp., 06 listopada 2019 r.

Pani
Monika Grek - Piekarska
Dyrektor
Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie
w Krośnie Odrzańskim

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2019 r., poz. 1111 ze zm.), rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz. U. z 2011 r., Nr 292 poz. 1720); rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 sierpnia 2015 r. w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli (Dz. U. z 2015 r., poz.1477) - zespół kontrolny w składzie:

- Sylwia Czujko-Bury – Inspektor Wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wlkp., posiadająca upoważnienie Wojewody Lubuskiego Nr 145-1/2019 z 19 czerwca 2019 r. – przewodnicząca Zespołu kontrolnego;
- Magdalena Dziadas – Inspektor Wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wlkp., posiadająca upoważnienie Wojewody Lubuskiego Nr 145-2/2019 z 19 czerwca 2019 r. – członek Zespołu kontrolnego;
- Agnieszka Kraska – Kierownik Oddziału Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej w Wydziale Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wlkp., posiadająca upoważnienie Wojewody Lubuskiego Nr 145-3/2019 z 19 czerwca 2019 r. – członek Zespołu kontrolnego;

przeprowadził w dniu **26 czerwca 2019r.** (przedłużenie upoważnień 26.08.2019r.) kontrolę problemową w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Krośnie Odrzańskim. Przed przystąpieniem do kontroli zespół kontrolny złożył pisemne oświadczenia o braku okoliczności uzasadniających wyłączenie od udziału w niniejszej kontroli.

Kontrolę przeprowadzono w obecności p. Anny Rauer - Kierownika Działu Pieczy Zastępczej PCPR, która udzielała wyjaśnień w toku kontroli. Zakresem kontroli objęto sposób realizacji zadań powiatu z zakresu pieczy zastępczej w okresie od 1 stycznia 2018 r. do dnia kontroli. Dokonano wpisu do książki kontroli.

W szczególności ocenie poddano następujące zagadnienia:

1. Organizacja rodzinnej pieczy zastępczej;
2. Sposób zapewnienia rodzinnej pieczy zastępczej;
3. Wspieranie istniejących rodzin zastępczych.

Na terenie powiatu krośnieńskiego - na dzień kontroli - funkcjonowało 91 rodzin zastępczych, w tym: 6 rodzin zastępczych zawodowych (w tym: 2 rodziny pełniące funkcję pogotowia rodzinnego oraz 1 rodzina zawodowa specjalistyczna), 23 rodziny zastępcze niezawodowe, 62 rodziny zastępcze spokrewnione. Ponadto z informacji sprawozdawczych wynika, że 13 dzieci przebywa w instytucjonalnej pieczy zastępczej (w tym: 9 w Domu Dziecka w Gubinie oraz 4 w placówkach opiekuńczo-wychowawczych w Zielonej Górze).

W trakcie prowadzonych czynności kontrolnych przyjęto do protokołu ustne i pisemne wyjaśnienia p. Anny Rauer - Kierownika Działu Pieczy Zastępczej PCPR, dokonano analizy akt osobowych pracowników zespołu pieczy zastępczej, jak również losowo wybranej dokumentacji czterech rodzin zastępczych oraz losowo wybranej dokumentacji ośmiorga dzieci. Na potrzeby wystąpienia pokontrolnego rodziny i ich podopieczni zostali oznaczeni symbolami:

1. rodzina A, - rodzina zastępcza spokrewniona
- dziecko A1; dziecko A2;
2. rodzina B - rodzina zastępcza niezawodowa;
- dziecko B1; dziecko B2; dziecko B3; dziecko B4;
3. rodzina C - rodzina zastępcza zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego
- dziecko C1; dziecko C2;
4. rodzina D - rodzina zastępcza zawodowa
- dziecko D1; dziecko D2.

Ocena skontrolowanej działalności

I. Organizacja rodzinnej pieczy zastępczej

Zgodnie z Zarządzeniem nr 19/16 Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie z dnia 29.11.2016r. w sprawie: zatwierdzenia i wprowadzenia do stosowania Regulaminu

Organizacyjnego Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Krośnie Odrzańskim oraz Uchwały nr 369/2016 z dnia 22.11.2016r. w sprawie uchwalenia Regulaminu Organizacyjnego Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Krośnie Odrzańskim, jednostka kontrolowana realizuje zadania organizatora rodzinnej pieczy zastępczej, zgodnie z przepisami zawartymi w art. 76 ust. 2 cytowanej ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej; w strukturze PCPR został utworzony Zespół ds. Pieczy Zastępczej. Skład i zadania zespołu zostały zawarte w Regulaminie Organizacyjnym Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie - §14 i §19.

Analiza wskazuje, że w § 19 Regulaminu wyodrębniony został Zespół ds. pieczy zastępczej i w 27 punktach został przedstawiony katalog zadań zespołu. W związku z tym należy przyjąć, że zespół wykonuje wszystkie określone w ustawie zadania.

W kontrolowanym zakresie nie stwierdzono uchybień.

Akta kontroli: strony 65-84.

a) Obejmowanie rodzin zastępczych opieką koordynatora i organizatora

W celu ustalenia czy jednostka kontrolowana obejmuje opieką organizatora rodzinnej pieczy zastępczej wszystkie rodziny zastępcze oraz czy przestrzegana jest zasada dotycząca maksymalnej liczby 15-stu rodzin zastępczych przypadających na 1 koordynatora, przeanalizowano pisemne zestawienie rodzin zastępczych z terenu powiatu i dokonano analizy dokumentacji wszystkich koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej zatrudnionych w PCPR w Krośnie Odrzańskim.

Z ustaleń wynika, że poszczególni koordynatorzy na dzień kontroli mają pod swoją opieką:

- koordynator nr 1: 16 rodzin zastępczych (w tym: 5 niezawodowe, 11 spokrewnionych);
- koordynator nr 2: 12 rodzin zastępczych (w tym: 1 zawodowa, 4 niezawodowa, 7 spokrewnionych);
- koordynator nr 3: 11 rodzin zastępczych (w tym: 2 zawodowa, 2 niezawodowych, 6 spokrewnionych, zawodowa specjalistyczna 1);
- koordynator nr 4: 12 rodzin zastępczych (w tym: 2 niezawodowych, 10 spokrewnionych);
- koordynator nr 5: 11 rodzin zastępczych (w tym: 5 niezawodowych, 4 spokrewnionych, pogotowie rodzinne 1);
- koordynator nr 6: 16 rodzin zastępczych (w tym: 1 zawodowa, 2 niezawodowych, 13 spokrewnionych).

Mając na uwadze powyższe kontrolujący stwierdzają, że na dzień kontroli wszystkie rodziny zastępcze objęte były opieką koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej.

Ponadto, zgodnie z art. 77 ust. 4 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, koordynator rodzinnej pieczy zastępczej nie może mieć pod opieką łącznie więcej niż 15 rodzin zastępczych lub rodzinnych domów dziecka. Z wykazów podlegających kontroli wynika, że w przypadku 2 koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej liczba rodzin zastępczych została przekroczona, tj.: koordynator nr 1 o 1 rodzinę oraz koordynator nr 6 o 1 rodzinę. Przekroczenia limitu rodzin przypadających na koordynatora stanowią uchybienie. W związku z tym, że pozostali koordynatorzy obejmują opieką mniej niż 15 rodzin, zdaniem kontrolujących, możliwe jest przeorganizowanie pracy koordynatorów, aby spełniony był wymóg, określony w art. 77 ust. 4 cytowanej ustawy.

W realizacji zadania stwierdzono istotne uchybienie, polegające na przekroczeniu dopuszczalnej liczby rodzin zastępczych, objętych wsparciem koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej.

Akta kontroli: strony 261-271

b) Kwalifikacje pracowników zespołu pieczy zastępczej

Z analizy dokumentacji wykazu członków zespołu pieczy zastępczej na dzień kontroli wynika, że w jego skład wchodzi 10 osób, w tym: 1 kierownik Zespołu, 7 koordynatorów (obecnie 1 przebywa na zwolnieniu lekarskim, a więc obowiązki wykonuje 6 osób), 2 psychologów (* Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U.2019.1429 t.j. z dnia 2019.07.31). W dniu kontroli Centrum nie zatrudniało pedagoga. W toku kontroli zbadano akta osobowe osób zatrudnionych na dzień kontroli. Z analizy wynika, że psychologowie posiadają studia magisterskie na kierunku psychologia, a więc spełniają wymogi kwalifikacyjne, określone (* Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U.2019.1429 t.j. z dnia 2019.07.31). W kontrolowanym okresie PCPR zatrudniało na umowę-zlecenie jeszcze dwóch psychologów (akt osobowych tych osób nie badano). Ponadto, w celu ustalenia czy psycholog zajmuje się wystawianiem opinii o predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka, zbadano zakres czynności psychologa i przyjęto wyjaśnienia kierownika Zespołu Pieczy Zastępczej. Z ww. wyjaśnień (przesłanych w dniu 19.08.2019r.) wynika, że zgodnie z zakresem obowiązków, psycholog wykonuje zadania określone w art. 42 ust.1 pkt 5 lit b cytowanej ustawy, tj. wystawianie opinii o predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka, co nie zostało zapisane w zakresie jego obowiązków. Kontrolujący sprawdzili zakres czynności pracownika – analiza potwierdziła, że w dokumencie brakuje ww. zadania. Mając na uwadze fakt, że psycholog, mimo braku powierzenia ww. zadania w zakresie czynności, wykonuje to zadanie, sprawdzono posiadanie 2 letniego doświadczenia w poradnictwie rodzinnym

(co jest wymogiem niezbędnym do wystawiania ww. opinii). Z akt osobowych psychologa wynika, że w PCPR zatrudniony jest w pełnym wymiarze czasu pracy jest od października 2016r. (a więc ponad 2 lata) i przez cały ten okres zajmuje się m.in. poradnictwem rodzinnym. Można więc przyjąć, że psycholog posiada 2 letnie doświadczenie w poradnictwie rodzinnym, a zatem spełnia wymagania kwalifikacyjne. Wątpliwości budzi niespójność zakresu czynności psychologa z faktycznie wykonywanymi zadaniami.

W toku kontroli zbadano akta osobowe koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej na okoliczność posiadania wymaganych kwalifikacji oraz uczestnictwa w obowiązkowych szkoleniach w zakresie pracy z dzieckiem i rodziną. Z analizy wynika, że wszyscy koordynatorzy posiadali wymagane kwalifikacje, określone w art. 78 cytowanej ustawy. Koordynatorzy posiadają również w swojej dokumentacji zaświadczenia o uczestnictwie w szkoleniach podnoszących ich kompetencje zawodowe. Z analizy akt osobowych wynika, że dwóch koordynatorów w okresie objętym kontrolą uczestniczyło w szkoleniach:

- 1 koordynator posiada certyfikat uczestnictwa w konferencji szkoleniowej pt. „Koordynator rodzinnej pieczy zastępczej z udziałem dyrektorów powiatowych i miejskich ośrodków pomocy rodzinie” (2018r),
- 1 koordynator posiada certyfikat uczestnictwa w „Szkoleniu rozwijającym umiejętności i kompetencje rodzin zastępczych niezbędnych do pracy z dziećmi po traumie” (2018r).

Z analizy wynika, że pozostali 4 koordynatorzy zatrudnieni w PCPR w Krośnie Odrzańskim w okresie objętym kontrolą nie uczestniczyli w żadnym szkoleniu. W ocenie kontrolujących, nieregularne bądź rzadkie uczestnictwo w kursach i szkoleniach, podnoszących swoje kompetencje zawodowe, może niekorzystnie wpływać na jakość wykonywanych działań względem rodziny. Wysoko wykwalifikowana kadra fachowców przekłada się na dobrą jakość opieki, daje gwarancję zaspokajania potrzeb emocjonalnych, rozwojowych wychowanków placówki opiekuńczo-wychowawczej, co w konsekwencji zapewnia poczucie bezpieczeństwa dla wychowanków. Ponadto zaniechanie szkoleń jest złamaniem art. 77 ust. 5 cytowanej ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej i stanowi istotne uchybienie.

W kontrolowanym zakresie stwierdzono istotne uchybienie, dotyczące nie uczestniczenia przez koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej w szkoleniach z zakresu pracy z dzieckiem i rodziną.

Akta kontroli: strony 144-175, 353-438

c) Realizacja corocznego limitu zawiązywania rodzin zastępczych zawodowych

W celu zbadania obowiązku realizacji art. 180 pkt 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, dotyczącego opracowywania i realizacji założeń 3-letniego powiatowego programu rozwoju pieczy zastępczej, wskazującego coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych, zbadano Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Krośnieńskim na lata 2018-2020 (załącznik do uchwały Nr XXXII/226/2018 Rady Powiatu Krośnieńskiego z dnia 21 czerwca 2018r.).

Ze względu na konieczność określenia limitu tworzenia rodzin zastępczych zawodowych, ujęto powyższy punkt w celach programu, tj: cel II rozwój i wsparcie pieczy zastępczej (punkty 8 i 10). W programie założono, że minimalny wzrost rodzin zastępczych zawodowych na lata 2018-2020 to wzrost o jedną rodzinę w roku; założono również utworzenie Rodzinnego Domu Dziecka na lata 2018-2020 (bez zapisu o planowanej liczbie w roku).

W toku kontroli stwierdzono również, że w sprawozdaniu z efektów pracy organizatora rodzinnej pieczy zastępczej za rok 2018 zapisane jest, że w 2018 roku została zawarta 1 umowa na zawodową rodzinę zastępczą oraz, że planowane jest podpisanie umowy na rodzinny dom dziecka w pierwszym półroczu tego roku.

W kontrolowanym zakresie nie stwierdzono uchybień

Akta kontroli: strony 42,55

d) Prowadzenie działań diagnostyczno-konsultacyjnych, nastawionych na pozyskiwanie, szkolenie i kwalifikowanie osób zgłaszających gotowość do pełnienia funkcji rodziny zastępczej oraz prowadzenia rodzinnego domu dziecka

W celu oceny efektywności działań diagnostyczno-konsultacyjnych, nastawionych na pozyskiwanie, szkolenie i kwalifikowanie osób zgłaszających gotowość do pełnienia funkcji rodziny zastępczej oraz prowadzenia rodzinnego domu dziecka, przyjęto wyjaśnienia kierownika Zespołu Pieczy Zastępczej. Z informacji Pani kierownik wynika, że na stronie internetowej Centrum umieszczona jest ciągła informacja o naborze kandydatów na rodzinę zastępczą. Poza tym, na bieżąco pracownicy PCPR udzielają informacji, zarówno osobiście i telefonicznie, wszystkim osobom zainteresowanym utworzeniem rodziny zastępczej, zgłaszającym się do Centrum. Corocznie organizowany jest piknik rodzinny, na który zapraszane są rodziny zastępcze z dziećmi oraz rodziny biologiczne dzieci. Z informacji wynika również, że PCPR jest w trakcie przygotowania serii spotkań w szkołach średnich, gdzie w ramach godzin wychowawczych pracownicy Centrum będą rozmawiać z młodzieżą o rodzicielstwie zastępczym. Powyższe działania zostały nazwane przez panią kierownik

„promocją i pozyskiwaniem kandydatów na rodziny zastępcze”. Dzięki tym działaniom 3 osoby, w tym małżeństwo, zostały przeszkolone do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej.

Według kontrolujących ww. czynności mogą zostać zaliczone do efektywnych działań diagnostyczno-konsultacyjnych, doprowadzających do pozyskania osób zgłaszających gotowość do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.

W kontrolowanym zakresie nie stwierdzono uchybień

Akta kontroli: strona 208

Na podstawie otrzymanej dokumentacji kontrolujący stwierdzają, że w okresie objętym kontrolą trzy osoby, w tym jedno małżeństwo, złożyły wnioski o zakwalifikowanie ich jako kandydatów na pełnienie funkcji rodziny zastępczej (niezawodowej). W dniu 10.09.2018r. kandydaci otrzymali akceptację organizatora rodzinnej pieczy zastępczej do odbycia szkolenia dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej. Protokołem Nr 1/2018 z posiedzenia komisji kwalifikującej do pełnienia funkcji rodziny zastępczej w dniu 17.12.2018r. komisja dokonała oceny formalnej wniosków złożonych do Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Krośnie Odrzańskim o wydanie zaświadczeń kwalifikacyjnych. Komisja dokonała analizy przedłożonych przez kandydatów świadectw ukończenia szkolenia, opinii psychologicznych opracowanych na podstawie przeprowadzonych badań osobowości i postaw rodzicielskich oraz rozmów psychologicznych. Po dokonaniu oceny komisja postanowiła wydać świadectwa kwalifikacji do pełnienia funkcji niezawodowej rodziny zastępczej. Wszyscy kandydaci spełniali wymogi zapisane w art. 42 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Z dokumentacji wynika, że wszyscy kandydaci ukończyli szkolenie do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej. Otrzymali świadectwa ukończenia szkolenia na podstawie programu PRIDE- Rodzinna Opieka Zastępcza/Adopcja zatwierdzony Decyzją MPiPS Nr 8/2018/PZ z dnia 30.07.2018r. w terminie od 11.09.2018r do 28.11.2018r. w wymiarze 53 godzin szkoleniowych i konsultacji indywidualnych oraz 10 godzin praktyk. Kandydaci złożyli do Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Krośnie Odrzańskim wnioski o wydanie zaświadczenia kwalifikacyjnego w związku z ukończeniem szkolenia dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej. Wszyscy kandydaci otrzymali „Zaświadczenia Kwalifikacyjne” potwierdzone listą odbioru zaświadczeń kwalifikacyjnych (szkolenie kandydatów na niezawodowe rodziny zastępcze).

W badanym obszarze nie stwierdzono uchybień.

Akta kontroli: strony 85-143

II. Sposób zapewnienia rodzinnej pieczy zastępczej

Zgodnie z art. 129, art. 130, 131 oraz art. 38a ust 1 pkt 7 jak również art. 47 ust 5 w/w ustawy organizator rodzinnej pieczy zastępczej wykonuje zadania w zakresie wspierania rodziny i systemie pieczy zastępczej, począwszy od sporządzenia diagnozy psychofizycznej, planu pomocy dziecku oraz oceny sytuacji dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej oraz rodzinnym domu dziecka. Ponadto art. 77 ust. 3 pkt 2 cytowanej ustawy mówi, że do zadań koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej należy przygotowanie, we współpracy z odpowiednio rodziną zastępczą lub prowadzącym rodzinny dom dziecka oraz asystentem rodziny, a w przypadku, gdy rodzinie dziecka nie został przydzielony asystent rodziny – we współpracy z podmiotem organizującym pracę z rodziną, planu pomocy dziecku.

a) Diagnozy psychofizyczne

Oceniając diagnozy wychowanków brano pod uwagę formalną i merytoryczną poprawność dokumentów. W zakresie formalnej poprawności analizowano: kompletność, czytelność i używane nazewnictwo diagnoz wychowanków. W zakresie merytorycznej analizy diagnoz pod uwagę wzięto adekwatność problemów, potrzeb i wskazań do dalszej pracy z dzieckiem i jego rodziną w stosunku do rzeczywistych problemów tych wychowanków.

Z analizy wynika, że w dokumentacji badanych rodzin (A,B,C,D) znajdują się:

- w rodzinie (A) sporządzona przez psychologa ocena psychofizyczna rozwoju dziecka, która zawierała: dane dziecka, informacje o rozwoju dziecka, wstępną ocenę potencjału rozwojowego, wskazane nieprawidłowości- odchylenia rozwojowe, zalecenia i wnioski; *dokument napisany odręcznie - nieczytelny dla kontrolujących.*
- w rodzinie (B) dla dzieci (B1,B2,B3,B4) sporządzone były oceny psychomotoryczne rozwoju dziecka, które zawierały: dane dziecka, informacje o rozwoju dziecka, wstępne oceny potencjału rozwojowego, wskazane nieprawidłowości- odchylenia rozwojowe, zalecenia i wnioski; *dokument napisany odręcznie - nieczytelny dla kontrolujących.*
- w rodzinie (C) dla dziecka (C2) sporządzona była ocena psychomotoryczna rozwoju dziecka, która zawierała: dane dziecka, informacje o rozwoju dziecka, wstępną ocenę potencjału rozwojowego, wskazane nieprawidłowości- odchylenia rozwojowe, zalecenia i wnioski – *dokument napisany odręcznie - nieczytelny dla kontrolujących.*

Z dokumentacji wynika, że dla dziecka (C1) została sporządzona opinia psychologiczna w oparciu o następujące narzędzia: rozmowa i wywiad psychologiczny, karta oceny rozwoju psychoruchowego, analiza dostępnej dokumentacji zgromadzonej przez koordynatorów pieczy zastępczej oraz pracowników socjalnych PCPR w Krośnie Odrzańskim. Głównym zaleceniem

u małoletniej było (* Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U.2019.1429 t.j. z dnia 2019.07.31).

- w rodzinie (D) dla dzieci (D1,D2) została sporządzona przez psychologa „informacja” dotycząca dzieci. *Niestety ocena jest nieczytelna dla kontrolujących.*

Z analizy dokumentów wynika, że zamiast „diagnoz psychofizycznych” zastosowano nieodpowiednie nazewnictwo dokumentów diagnostycznych dzieci: ”ocena psychomotoryczna rozwoju dziecka” oraz „ocena psychofizyczna rozwoju dziecka”.

Ponadto, analizując zawartość treściową tych dokumentów stwierdzono, że obszary opisujące funkcjonowanie dziecka nie dają pełnego obrazu rozwoju dziecka, nie opisują przyczyn kryzysu rodziny oraz nie wskazują potrzeb dziecka; trudno jest też określić czy zawarte w dokumentacji informacje adekwatne są do potrzeb dziecka.

W realizacji zadania stwierdzono istotne uchybienia polegające na:

- niekompletności, nieczytelności i nieadekwatnym nazewnictwie diagnoz wychowanków.
- niewyczerpującej analizie sytuacji dziecka, z pominięciem informacji nt. rozwoju dziecka, przyczyn kryzysu rodziny oraz potrzeb dziecka.

Akta kontroli: strony 209,176-177,178-207,441-877

b) Plany pomocy dziecku

Oceniając plany pomocy wychowanków brano pod uwagę formalną i merytoryczną poprawność dokumentów. W zakresie formalnej poprawności analizowano kompletność i terminowość opracowania i aktualizowania planów wychowanków. W zakresie merytorycznej analizy pod uwagę wzięto adekwatność celów zdefiniowanych do dalszej pracy z dzieckiem i jego rodziną w stosunku do rzeczywistych problemów tych wychowanków.

W toku kontroli ustalono, że wszystkie plany pomocy są skonstruowane wg jednego podobnego wzoru. Plan pomocy dziecku umieszczonemu w rodzinnej pieczy zastępczej zawiera; dane rodziny zastępczej, dane osobowe dziecka, edukacja dziecka, stan zdrowia dziecka, dochód dziecka, rodzeństwo, sytuacja prawna dziecka, dane o rodzicach biologicznych dziecka, dodatkowe informacje uzyskane z innych instytucji. Do planu dołączony jest szczegółowy plan działań w celu pomocy dziecku, który zawiera cel główny oraz cele szczegółowe.

W toku kontroli kontrolujący dokonali analizy dokumentacji opracowanych planów pomocy dla 8 wychowanków, z której wynika, że nie wszystkie badane dzieci posiadają w dokumentacji opracowane plany pomocy - brak planów pomocy dla dzieci (B1,B3). Stwierdzono również brak modyfikacji tj;

- dzieci (A1,A2) posiadają plany pomocy z dnia 12.07.2016r. bez ich modyfikacji,

- dzieci (B2,B4) posiadają plany pomocy z dnia 29.06.2018r. bez ich modyfikacji.

Dzieci jako cel główny zapisane w planach mają „pozostanie w rodzinie zastępczej”. W ocenie kontrolujących wskazane byłoby przeformułowanie celu głównego na „usamodzielnienie”.

Z analizy wynika, że cele szczegółowe obejmują obszary działań; zdrowotnych, edukacyjnych dziecka, więzi rodzinnych, rozwoju emocjonalno-społecznego.

- dziecko (C1) posiada plan pomocy sporządzony 08.01.2018r. bez modyfikacji. Również jako cel główny wskazano „pozostanie w rodzinie zastępczej”, kontrolujący sugerują wskazanie celu głównego, który pozwoli dziecku w przyszłości na działania związane z usamodzielnieniem. Brak planu pomocy dla dziecka (C2).

- dzieci (D1,D2) posiadają plany pomocy sporządzone w okresie 18.11.2015r. i 12.04.2016r. Stwierdzono brak modyfikacji planów na okres objęty kontrolą.

Według kontrolujących plany pomocy dziecku winny zawierać działania tj: cel główny, cele szczegółowe, działania krótkoterminowe i długoterminowe ze wskazaniem terminów realizacji oraz osób odpowiedzialnych za daną realizację działania.

W realizacji zadania stwierdzono istotne uchybienia polegające na:

- braku aktualnych planów pomocy dziecku oraz ich modyfikacji;
- nieadekwatności celów i działań krótko i długoterminowych do dalszej pracy z dzieckiem i jego rodziną w stosunku do rzeczywistych problemów tych wychowanków.

Akta kontroli: strony 441-877

c) Ocena sytuacji dziecka oraz przekazywanie ocen do właściwego Sądu

Analizując oceny sytuacji dziecka brano pod uwagę formalną i merytoryczną poprawność dokumentów. W zakresie formalnej poprawności analizowano kompletność i terminowość sporządzania ocen oraz przekazywanie do sądu tych dokumentów. W zakresie merytorycznej analizy pod uwagę wzięto adekwatność ocen w stosunku do rzeczywistych problemów tych wychowanków.

Z analizy dokumentacji przedłożonej w toku kontroli wynika, że dokonywana jest okresowa ocena sytuacji dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej i sporządzane są wnioski dotyczące dalszego pobytu dziecka w pieczy zastępczej, które następnie przekazywane są do sądu. Oceny zawierały: dane dziecka, opis pobytu dziecka w pieczy zastępczej, sytuacji rodzinnej dziecka, stan zdrowia dziecka, przebieg procesu kształcenia dziecka, metody pracy z dzieckiem, ocena zasadności dalszego pobytu w pieczy zastępczej,

wnioski i wskazania do planu pomocy dziecku/ocena realizacji planu pomocy, wskazania do pracy z rodzicami biologicznymi, lista obecności członków zespołu.

W okresie objętym kontrolą w rodzinie zastępczej (A) ocen dzieci (A1, A2) dokonano prawidłowo - opinie sporządzone w terminie tj; dziecko (A1) 7.05.2018r., 15.11.2018r., 24.05.2019r., dziecko (A2) 2.11.2017r., 7.05.2018r., 15.11.2018r., 24.05.2019r. W przypadku rodziny (B) terminowo sporządzono oceny dla dzieci (B1, B2, B3, B4) w terminach: 15.03.2018r., 13.09.2018r., 12.03.2019r. Nie stwierdzono również nieprawidłowości odnośnie sporządzanych ocen dla rodzin (C) i (D) dzieci (C1,C2) 13.02.2018r., 22.05.2018r., 21.08.2018r., 20.02.2019r. oraz dzieci (D1,D2) 23.10.2017r., 17.04.2018r., 23.10.2018r., 10.04.2019r.

Analizowane podczas kontroli formularze oceny sytuacji dziecka były sporządzone adekwatnie do sytuacji dziecka i zawierały ocenę dotyczącą zasadności pobytu dziecka w pieczy zastępczej. Pod tak sporządzonym formularzem są podpisy osób biorących udział w ocenie dziecka tj.: rodzina zastępcza, rodzina biologiczna, koordynator rodzinnej pieczy zastępczej, kierownik działu pieczy zastępczej, psycholog, przedstawiciel ośrodka adopcyjnego, przedstawiciel sądu rejonowego; oraz pieczęć organizatora rodzinnej pieczy zastępczej, funkcja i podpis osób, które konsultowały powyższą ocenę.

Po dokonaniu oceny zasadności pobytu dziecka w pieczy, sporządzana była opinia do Sądu Rejonowego III Wydział Rodzinny i Nieletnich w Krośnie Odrzańskim. W opinii tej znajdują się aktualne informacje na temat sytuacji rodzinnej dzieci, warunki bytowe i mieszkaniowe umożliwiające dzieciom zaspokojenie indywidualnych potrzeb, sytuacja zdrowotna i edukacyjna dzieci, ocena funkcjonowania rodziny zastępczej, ocena zasadności dalszego pobytu dzieci w pieczy zastępczej. Opinia jest podpisywana przez osobę ją sporządzającą, tj. koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej oraz Kierownika Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie. Opinie przekazywane były po dokonaniu oceny do sądu właściwego. Nie stwierdzono nieprawidłowości odnośnie przekazywania opinii do sądu właściwego.

W realizacji zadania nie stwierdzono uchybienia

Akta kontroli: strony 441-877

d). Dochodzenie świadczeń alimentacyjnych

Kierownik Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w myśl art. 38 ust. 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej jest obowiązany dochodzić świadczeń alimentacyjnych na rzecz dziecka, gdy od umieszczenia dziecka w pieczy upłynął rok.

Z analizy wynika, że na dzień kontroli w pieczy zastępczej, zgodnie ze sprawozdaniem WRiWPZ-P na dzień 30 czerwca 2019r., powyżej roku przebywało w pieczy 105 dzieci.

Na podstawie analizy dokumentacji przedłożonej kontrolującym stwierdzono, że:

- w 2018r. zostało skierowanych do Sądu 20 wniosków, w tym: 3 w stosunku do ojca, 6 w stosunku do matki i 2 do obojga rodziców. Kwoty pozwów alimentacyjnych mieściły się w przedziale od 50 zł do 200 zł, z czego 3 sprawy o zasądzenie alimentów zostały wycofane z powodu wcześniej przyznanych alimentów oraz 4 pozwy rozstrzygnięte zostały ugodą.

- w 2019r. do dnia kontroli – 7 wszystkich objętych realizacją pozwów alimentacyjnych zostało skierowanych do Sądu. Z dokumentacji wynika, że 1 skutkowało wycofaniem pozwu i rozstrzygnięty został ugodą na kwotę 300 zł.

W odniesieniu do rodzin objętych kontrolą ustalono, że:

- został złożony pozew o alimenty do Sądu w dniu 30.05.2019r. w stosunku do obojga rodziców 4 dzieci (B1,B2,B3,B4) umieszczonych w rodzinie B. Termin rozprawy ustalony został na (* Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U.2019.1429 t.j. z dnia 2019.07.31).

(tj. po przeprowadzeniu czynności kontrolnych).

- zostały zasądzone alimenty od obojga rodziców po (* Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U.2019.1429 t.j. z dnia 2019.07.31). na każde dziecko (A1,A2) przebywające w rodzinie A;

- zostały zasądzone alimenty od matki dla każdego dziecka (2 dzieci D1,D2) w kwocie (* Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U.2019.1429 t.j. z dnia 2019.07.31). przebywających w rodzinie D. Nie dochodzą świadczeń alimentacyjnych od ojca.

- w stosunku do rodziny C (w tym 2 dzieci C1,C2), jedno dziecko (C2) jest w procesie kwalifikacji do przysposobienia, natomiast dziecko (C1), które przebywa powyżej roku w pieczy zastępczej, kontrolujący nie odnaleźli informacji potwierdzających dochodzenie świadczeń alimentacyjnych.

W badanym obszarze stwierdzono istotne uchybienie odnośnie zaniechania w dochodzeniu świadczeń alimentacyjnych w stosunku do dwojga dzieci.

Akta kontroli: strony 301-302

III. Wspieranie istniejących rodzin zastępczych

a). Udzielanie dodatkowych świadczeń pieniężnych dla rodzin zastępczych zawodowych

Zgodnie z brzmieniem art. 83-84 cytowanej ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, rodzinie zastępczej oraz prowadzącemu rodzinny dom dziecka starosta może przyznać dodatkowe świadczenia pieniężne. Dokonano analizy dokumentacji kontrolnej pod kątem równomiernej dystrybucji świadczeń pomiędzy poszczególnymi rodzinami oraz zdefiniowania zasad udzielania dodatkowych świadczeń pieniężnych.

W toku czynności kontrolnych przedłożono listy udzielonych dodatkowych świadczeń pieniężnych dla zawodowych rodzin zastępczych za rok 2018r oraz 2019r. Z analizy list wynika, że:

- w 2018r. – 5 rodzin zastępczych zawodowych otrzymało łącznie – 41.834,43 zł
- 2019r. (do dnia kontroli) - 3 rodziny zastępcze zawodowe otrzymały łącznie – 13.524,44 zł.

Świadczenia przeznaczone były na pokrycie niezbędnych kosztów związanych z:

- potrzebami przyjętego do rodziny zastępczej dziecka,
- zwiększonymi kosztami utrzymania na dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności,
- utrzymaniem lokalu mieszkalnego w budynku jednorodzinnym,
- remontem lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub jednorodzinnym, w którym zamieszkuje rodzina zastępcza zawodowa,
- pokryciem wydatków związanych ze zdarzeniem losowym lub innym zdarzeniem mającym wpływ na jakość sprawowanej opieki,
- dofinansowaniem do wypoczynku poza miejscem zamieszkania.

Kontrolowana zapewniła, że każdy wniosek rodziny rozpatrywany jest indywidualnie pod względem potrzeb danej rodziny zastępczej oraz dzieci w niej umieszczonych oraz uwarunkowań i możliwości rodziny zastępczej. Zadeklarowała również, że dotychczas wszystkie wnioski rodzin zastępczych o przyznanie świadczeń fakultatywnych zostały rozpatrzone pozytywnie i rodziny otrzymały wnioskowaną pomoc.

Z analizy wynika, że w 2018r. rodzina (* *Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U.2019.1429 t.j. z dnia 2019.07.31)*). Analiza ta pozwala przypuszczać, że dystrybucja świadczeń pomiędzy poszczególnymi rodzinami nie jest równomierna, co może budzić wątpliwości i generować konflikty pomiędzy rodzinami.

Kontrolujący sugerują rozważenie opracowania regulaminu udzielania dodatkowych świadczeń pieniężnych, co ujednotoci i uporządkuje sposób przyznawania ww. świadczeń.

Akta kontroli: strony 347-352

W realizacji zadania nie stwierdzono uchybień.

b). Udział w szkoleniach rodzin zastępczych mających na celu podnoszenie kwalifikacji

Zgodnie z art. 76 ust. 4 pkt 5 cytowanej ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, organizator rodzinnej pieczy zastępczej jest zobowiązany do zapewnienia rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji.

W toku kontroli ustalono, że w okresie objętym kontrolą Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Krośnie Odrzańskim organizowało dla rodzin zastępczych szkolenia podnoszące kwalifikacje. Z zestawienia przygotowanego przez Kierownika Centrum wynika, że w 2018 i 2019 roku Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie zapewniło szkolenia:

- Warsztaty motywacyjno-wzmacniające pt. "Laboratorium zdrowia i wizerunku"- trenerzy Magdalena Jabłońska, Izabela Pisula Dietetyk kliniczny ul. Rogowska 94/7 54-440 Wrocław (I termin 10.05.2019r. do 12.05.2019r. – dla rodziców/uczestnikami było 10 osób na 10 biorących udział w warsztatach z rodzin zastępczych zawodowych (1), spokrewnionych (7), niezawodowych (2);

- Warsztaty motywacyjno-wzmacniające pt. "Laboratorium zdrowia i wizerunku"- trenerzy (* *Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U.2019.1429 t.j. z dnia 2019.07.31).* (I termin 24.05.2019r. do 26.05.2019r. – dla dzieci/uczestnikami było 10 osób z rodzin zastępczych zawodowych (2), spokrewnionych (5), niezawodowych (3);

- Szkolenie rozwijające umiejętności i kompetencje rodzin zastępczych niezbędne do pracy z dziećmi po traumie/ termin 05.11.2018r. – prowadzący – (* *Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U.2019.1429 t.j. z dnia 2019.07.31).* W szkoleniu wzięło udział 19 osób z rodzin zastępczych zawodowych (7), pogotowie rodzinne (2), spokrewnionych (5), niezawodowych (5).

- Szkolenie/ termin 18.05.2018r. do 25.05.2018r., Profilaktyczne ABC Rodziców i Opiekunów-Pułapki cywilizacyjne i uzależnienia – prowadzący; psycholog PCPR (* *Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U.2019.1429 t.j. z dnia 2019.07.31).* W szkoleniu wzięło udział 27 osób z rodzin zastępczych zawodowych (5), pogotowie rodzinne (1), spokrewnionych (9), niezawodowych (12). Wszystkie szkolenia potwierdzone są listami obecności.

Tematyka szkoleń skierowana była do rodzin zastępczych, umożliwiała zaktualizowanie bądź pozwalała uzupełnić i uporządkować wiedzę rodzin zastępczych z zakresu uzależnień, pułapek cywilizacyjnych, umiejętności i kompetencji rodzin zastępczych oraz motywacyjno-wzmacniających. Przepisy ustawy nie nakładają wprost na rodzinę zastępczą obowiązku uczestniczenia w szkoleniach podnoszących kwalifikacje, natomiast w umowie zawieranej pomiędzy starostą a rodziną zastępczą, zgodnie z treścią art. 54 ust. 3

pkt 10 cytowanej ustawy znajduje się zapis, że rodzina ma „możliwość korzystania ze szkoleń i innych form podnoszenia kwalifikacji przez osobę tworzącą rodzinę zastępczą”. Ponadto z katalogu zadań organizatora rodzinnej pieczy zastępczej (art. 76 ust. 4) wynika, że (pkt 5) organizator zobowiązany jest do zapewnienia rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka szkoleń, mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji, biorąc pod uwagę ich potrzeby.

W badanym zakresie nie stwierdzono uchybień

Akta kontroli: strony 335-346

c) Zapewnienie poradnictwa i terapii oraz konsultacji psychologiczno – pedagogicznych dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą

Jak ustalono w toku kontroli dwóch psychologów świadczy usługi psychologiczne dla rodzin zastępczych i ich podopiecznych. W zakresie obowiązków na zajmowanym stanowisku pracy wpisano:

- udzielanie pomocy i wsparcia rodzinom zastępczym w realizacji zadań wynikających z pieczy zastępczej,
- prowadzenie konsultacji, poradnictwa i terapii dla osób sprawujących pieczę zastępczą i ich dzieci oraz z dzieci przebywających w rodzinach zastępczych,
- zapewnienie rodzinom zastępczym zawodowym i niezawodowym poradnictwa, które ma na celu zachowanie i wzmocnienie ich kompetencji oraz przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego.

Drugi psycholog świadczy poradnictwo psychologiczne dla osób objętych pieczą zastępczą oraz dla rodzin biologicznych w miejscu ich zamieszkania przez 15 godzin miesięcznie.

Z oświadczenia z dnia 26.06.2019r. pani Kierownik wynika, że poradnictwo pedagogiczne udzielane jest na terenie Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Gubinie przez 2,5 godziny przez 5 dni w tygodniu (w godzinach od 16.00 do 18.30). Pani kierownik oświadczyła również, że prowadzone są również porady terapeutyczne i psychologiczne w każdą środę miesiąca w Krośnie Odrzańskim i każdy piątek w OIK w Gubinie.

Z dokumentacji kontrolnej wynika, że na terenie powiatu krośnieńskiego wśród rodzin zastępczych realizowany był projekt pn. „Aktywność- potencjał- rozwój”. Z kart pracy z uczestnikami wynika, że rodzina B uczestniczyła w spotkaniach z psychologiem dwukrotnie, a rodzina C czterokrotnie. Wszystkie karty pracy zawierały informacje nt. daty, liczby godzin oraz dane i podpis uczestnika. Z zapisów nie wynika jaki był zakres usług udzielanych rodzinom, ponadto brakowało podpisu psychologa. Kontrolujący sugerują aby w kartach pracy

z uczestnikami projektu ująć wpis dotyczący zakresu udzielonych usług rodzinom oraz podpis psychologa.

Dla rodzin (A i D) w okresie objętym kontrolą nie odnotowano wsparcia w ramach powyższego projektu, co może budzić wątpliwości odnośnie równego dostępu do tego typu usług.

Akta kontroli: strony 209,176-177,178-207,441-877

W realizacji zadania nie stwierdzono uchybień.

d) Grupy wsparcia dla rodzin zastępczych

Do zadań organizatora rodzinnej pieczy zastępczej należy także zapewnianie pomocy i wsparcia osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w ramach grup wsparcia, zgodnie z art. 76 ust. 4 pkt 6) ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Zgodnie z wyjaśnieniami przesłanymi w dniu 4.07.2019r. złożonymi do protokołu przez kierownika rodzinnej pieczy zastępczej wynika, że rodziny uczestniczą w spotkaniach z superwizorem oraz organizowanych grupach wsparcia. Z analizy wynika, że na listach obecności rodziców zastępczych biorących udział w spotkaniu grup wsparcia widnieją podpisy uczestników oraz podpis osoby prowadzącej zajęcia tj; 26.02.2018r.(4osoby), 5.03.2018r.(4osoby), 15.03.2018r.(5osób), 16.04.2018r.(4osoby), 9.04.2018r.(3osoby), 17.05.2018r.(8osób), 14.06.2018r.(11 osób), 12.04.2018r.(9osób), 23.08.2018r.(9osób), 5.09.2018r.(6osób), 20.09.2018r.(8osób), 9.10.2018r.(4osoby), 6.11.2018r.(5osób). Z informacji ustnych pani kierownik wynika również, że rodziny chętnie uczestniczą w spotkaniach, interesują się omawianymi zagadnieniami dzieląc się swoimi doświadczeniami i emocjami, wzajemnie się wspierają i pomagają sobie w radzeniu z danym problemem. Poza tym z kart pracy z uczestnikami projektu „Aktywność-potencjał-rozwoj” wynika, że z rodzinami w okresie objętym kontrolą prowadzone były zajęcia z superwizorem, zajęcia indywidualne oraz zajęcia grupowe. W realizacji tego zadania nie stwierdzono nieprawidłowości.

W realizacji zadania nie stwierdzono uchybień.

Akta kontroli: strony 209-260

e) Zapewnienie rodzinom zastępczym pomocy prawnej

Organizator rodzinnej pieczy zastępczej zobowiązany jest zgodnie z art. 76 ust. 4 pkt 10 cytowanej ustawy do zapewnienia pomocy prawnej osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w zakresie prawa rodzinnego.

W wyjaśnieniach pisemnych, złożonych podczas przeprowadzania czynności kontrolnych, Kierownik oświadczyła, że porady prawne odbywają się w każdy wtorek w siedzibie PCPR w godzinach od 11.00 do 15.00 w Krośnie Odrzańskim i każdą środę w Ośrodku Interwencji Kryzysowej w Gubinie w godzinach 11.00 do 15.00 (informacja w jakich godzinach oraz o nieodpłatnej pomocy prawnej dla mieszkańców powiatu krośnieńskiego umieszczona jest na stronie internetowej PCPR). Z ustnych wyjaśnień pani kierownik wynika, że wszystkie rodziny zastępcze są poinformowane o możliwości skorzystania z bezpłatnej pomocy prawnej. Ze świadczenia usług w formie nieodpłatnych porad nie przedłożono kontrolującemu żadnej ewidencji.

Z informacji uzyskanych od Kierownika rodzinnej pieczy zastępczej stwierdzono, że jednostka kontrolowana zapewnia dostęp do porad prawnych dla rodzin zastępczych, jednakże brak jest dokumentacji - rejestru/wykazu/zestawienia, zawierającego m.in. dane rodziny zastępczej (inicjały), datę, celu oraz potwierdzenia własnoręcznym podpisem osoby udzielającej porady, a także podpisu osoby/rodziny zastępczej, uzyskującej tę poradę prawną. W związku z tym, że jednostka nie przedstawiła kontrolującemu dokumentacji potwierdzającej korzystanie rodzin zastępczych z porad prawnych, w okresie objętym kontrolą nie jest możliwe jednoznaczne ustalenie liczby rodzin faktycznie korzystających z tych porad. Kontrolujący sugerują aby prowadzić ewidencję udzielanych porad prawnych.

W badanym obszarze nie stwierdzono uchybień.

Akta kontroli: strona 209

f) Korzystanie rodzin zastępczych z czasowego niesprawowania opieki nad dzieckiem

Zgodnie z art. 69 ust. 1 cytowanej ustawy, rodzina zastępcza zawodowa oraz prowadzący rodzinny dom dziecka mają prawo do czasowego niesprawowania opieki nad dzieckiem w związku z wypoczynkiem, w wymiarze 30 dni kalendarzowych w okresie 12 miesięcy. Rodzina informuje organizatora rodzinnej pieczy zastępczej o terminie czasowego niesprawowania opieki nad dzieckiem, nie później niż 30 dni przed jego planowanym rozpoczęciem. Do zadań organizatora rodzinnej pieczy zastępczej należy również organizowanie opieki nad dzieckiem, w przypadku, gdy rodzina zastępcza albo prowadzący rodzinny dom dziecka okresowo nie może sprawować opieki, w szczególności z powodów zdrowotnych lub losowych albo zaplanowanego wypoczynku.

Z wykazu przekazanego kontrolującemu wynika, że ze wsparcia „rodzin pomocowych” korzystały tj;

(* Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U.2019.1429 t.j. z dnia 2019.07.31).

W okresie objętym kontrolą od stycznia 2018r., do dnia kontroli z możliwości czasowego niesprawowania opieki nad dziećmi umieszczonymi w rodzinie zastępczej skorzystały 4 rodziny zastępcze (* Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U.2019.1429 t.j. z dnia 2019.07.31). na 6 zawodowych rodzin, a zatem 2 rodziny nie korzystały z tej usługi w okresie kontroli.

Z analizy dokumentacji badanych dokumentów wynika, że rodzina zastępcza pełniąca funkcję (* Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U.2019.1429 t.j. z dnia 2019.07.31). Kontrolujący stwierdzili, że w dokumentacji kontrolnej znajdują się umowy o świadczenie usług sporządzone w dniach tj; (* Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U.2019.1429 t.j. z dnia 2019.07.31). pomiędzy Starostą Krośnieńskim a osobą zatrudnioną do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich.

Z dokumentacji wynika również, że w umowach zawartych pomiędzy rodziną zastępczą a Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Krośnie Odrzańskim w §14 jest zapis „... rodzina zastępcza zawodowa ma prawo do czasowego niesprawowania opieki nad dzieckiem w związku z wypoczynkiem, w wymiarze 30 dni kalendarzowych w okresie 12 miesięcy...”.

Mając na uwadze powyższe stwierdzono, że zbyt mała liczba rodzin zastępczych zawodowych w okresie objętym kontrolą skorzystała ze wsparcia rodziny pomocowej co stanowi istotne uchybienie.

Akta kontroli: strony 304-334

W realizacji zadania stwierdzono istotne uchybienie, polegające na niezapewnieniu wszystkim rodzinom zastępczym zawodowym czasowej przerwy w sprawowaniu opieki nad dzieckiem.

g) Oceny rodzin zastępczych

Zgodnie z art. 134 oraz art. 46 ust 3 cytowanej ustawy, organizator rodzinnej pieczy zastępczej dokonuje oceny rodziny zastępczej lub prowadzącego rodzinny dom dziecka pod względem predyspozycji do pełnienia powierzonych im funkcji oraz jakości wykonywanej pracy. Ocena powinna być sporządzana nie rzadziej niż co 3 lata, przy czym pierwsza ocena powinna nastąpić nie później niż przed upływem roku od umieszczenia pierwszego dziecka. Kolejna ocena jest dokonywana po upływie roku od dokonania pierwszej oceny, a następna nie rzadziej niż co 3 lata.

Analizie została poddana dokumentacja 4 rodzin zastępczych, w tym 1 rodzina spokrewniona (A), 1 pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego (C), 1 rodzina niezawodowa (B) oraz 1 rodzina zastępcza zawodowa (D).

Badana dokumentacja wskazuje, że 3 rodziny (B,C,D) posiadają aktualną ocenę, natomiast w rodzinie (A) stwierdzono brak w/w dokumentu. Z dokumentacji badanych rodzin zastępczych (B,C,D) wynika, że na wypełnionym formularzu oceny funkcjonowania rodziny zastępczej są podpisy osób, przy udziale których w/w ocena została dokonana. W dokumentacji wszystkich analizowanych rodzin brak jest w formularzach zapisanej daty ostatniej oceny rodziny.

Z dalszej analizy dokumentacji wynika, że ocena sporządzana jest na formularzu *Oceny funkcjonowania rodziny zastępczej*. Formularz został sporządzony zgodnie z obowiązującą ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej - uwzględniono m.in. obszary:

- predyspozycje do pełnienia powierzonej funkcji rodziny zastępczej,
- jakość wykonywanej opieki nad dzieckiem.

Część I formularza zawiera informacje zatytułowane „rodzina zastępcza”, w części II – „czy rodzina jest zdolna do sprawowania właściwej opieki nad dzieckiem, co zostało potwierdzone”, część III – „czy rodzina zapewnia odpowiednie warunki bytowe i mieszkaniowe umożliwiające dziecku zaspokajanie jego indywidualnych potrzeb”, część IV – „czy rodzina zastępcza niezawodowa, zawodowa i prowadzący RDD, nie jest skazana i nie była prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo i czy co najmniej jedna osoba tworząca rodzinę zastępczą posiada stałe źródło dochodów”.

Wszystkie części formularza dotyczącego oceny rodziny zastępczej zakończone są podsumowaniem „ocena pozytywna”. Z analizy dokumentacji wynika że wszystkie rodziny (B,C,D) posiadają ocenę pozytywną i sporządzone są z terminem zgodnym z przepisem ustawy. Pod tak sporządzonym dokumentem jest informacja oraz podpis ocenianej rodziny zastępczej, świadczący o zapoznaniu się z treścią i możliwością złożenia zastrzeżeń do Starosty. Oceny przeanalizowanych w protokole rodzin zastępczych adekwatne są do sytuacji rodzinnej, materialno-mieszkaniowej, zdrowotnej, szkolnej wychowanków, ich opiekunów oraz rodziny biologicznej dzieci.

Akta kontroli: strony 441-877

W realizacji zadania stwierdzono istotne uchybienie polegające na braku oceny 1 rodziny zastępczej.

WNIOSKI:

Nie stwierdzono uchybień w zakresie:

1. Organizacji rodzinnej pieczy zastępczej.
2. Realizacji corocznego limitu zawiązywania rodzin zastępczych zawodowych.

3. Prowadzenia działań diagnostyczno-konsultacyjnych, nastawionych na pozyskiwanie, szkolenie i kwalifikowanie osób zgłaszających gotowość do pełnienia funkcji rodziny zastępczej oraz prowadzenia rodzinnego domu dziecka.
4. Oceny sytuacji dziecka.
5. Udzielania dodatkowych świadczeń pieniężnych dla rodzin zastępczych zawodowych.
6. Udziału w szkoleniach rodzin zastępczych mających na celu podnoszenie kwalifikacji.
7. Zapewnienia poradnictwa i terapii oraz konsultacji psychologiczno – pedagogicznych dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą.
8. Grup wsparcia dla rodzin zastępczych.
9. Zapewnienia rodzinom zastępczym pomocy prawnej.

W badanym zakresie stwierdzono istotne uchybienia pod względem:

1. Przekroczenia dopuszczalnej liczby rodzin zastępczych, objętych wsparciem koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej.
2. Nieuczestniczenia przez koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej w szkoleniach z zakresu pracy z dzieckiem i rodziną.
3. Sporządzania diagnoz psychofizycznych:
  - niekompletności, nieczytelności i nieadekwatnym nazewnictwie diagnoz wychowanków;
  - niewyczerpującej analizie sytuacji dziecka, z pominięciem informacji nt. rozwoju dziecka, przyczyn kryzysu rodziny oraz potrzeb dziecka.
4. Sporządzania planów pomocy dziecku:
  - braku aktualnych planów pomocy oraz ich modyfikacji;
  - nieadekwatności celów i działań krótko i długoterminowych do dalszej pracy z dzieckiem i jego rodziną w stosunku do rzeczywistych problemów tych wychowanków.
5. Zaniechania w dochodzeniu świadczeń alimentacyjnych w stosunku do dwojga dzieci.
6. Niezapewnieniu wszystkim rodzinom zastępczym zawodowym czasowej przerwy w sprawowaniu opieki nad dzieckiem.
7. Braku oceny 1 rodziny zastępczej.

Za powstałe uchybienia odpowiedzialność ponosi dyrektor jednostki.

Zalecenia pokontrolne:

Mając na uwadze stwierdzone uchybienia. na podstawie art.197d ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz § 13.2 rozporządzenia w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzenia kontroli **zalecam:**

1. Nieprzekraczanie dopuszczalnej liczby 15 rodzin zastępczych przypadających na 1 koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej.
2. Uczestniczenie przez koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej w szkoleniach z zakresu pracy z dzieckiem i rodziną.
3. Sporządzanie diagnoz psychofizycznych z uwzględnieniem kompletności, czytelności i adekwatnego nazewnictwa diagnoz wychowanków oraz wyczerpującej analizy sytuacji dziecka, z uwzględnieniem informacji nt. rozwoju dziecka, przyczyn kryzysu rodziny oraz potrzeb dziecka.
4. Sporządzanie planów pomocy dziecku dla wszystkich dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej oraz adekwatnym do rzeczywistych problemów wychowanków określaniu celów i działań krótko i długoterminowych.
5. Dochodzenie świadczeń alimentacyjnych w stosunku do wszystkich dzieci, zgodnie z zasadami określonymi w art. 38 cytowanej ustawy.
6. Zapewnienie wszystkim rodzinom zastępczym zawodowym czasowej przerwy w sprawowaniu opieki nad dzieckiem.
7. Sporządzanie ocen dla wszystkich rodzin zastępczych.

Pouczenie

Zgodnie z art. 197d cytowanej ustawy jednostka kontrolowana może w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych zgłosić do nich zastrzeżenia.

Jednostka kontrolowana jest zobowiązana w terminie 30 dni od otrzymania zaleceń pokontrolnych do poinformowania wojewody o realizacji zaleceń pokontrolnych.

Wystąpienie pokontrolne sporządzono w 2 jednobrzmiących egzemplarzach z których:

- egzemplarz nr 1 przekazano Dyrektorowi jednostki kontrolowanej;

- egzemplarz nr 2 wraz z aktami kontroli pozostawiono w aktach Wydziału Polityki Społecznej LUW w Gorzowie Wlkp.

Kontrolujący:

**INSPEKTOR WOJEWÓDZKI
w Wydziale Polityki Społecznej**

Magdalena Dziadas

**INSPEKTOR WOJEWÓDZKI
w Wydziale Polityki Społecznej**

Sylwia Czujko-Bury

Kierownik
Oddziału Wspierania Rodziny
i Systemu Pieczy Zastępczej
w Wydziale Polityki Społecznej

Agnieszka Kraska

Z up. WOJEWODY LUBUSKIEGO

Grażyna Jelska
Dyrektor
Wydziału Polityki Społecznej